

ശിവകേശാദിപാദാന്തവർണന സ്തോത്രം

Shivakeshadi Padanta Varnana Stotram

ശിവായ നമഃ ||

ശിവകേശാദി പാദാന്ത വർണന സ്തോത്രം

ദേയാസൂർമൂർധ്നി രാജസുരസസുരസരിൽപാരപര്യന്തനിര്യത്-
പ്രാശ്നംഗംബോഃ പിശംഗാസ്തുലിതപരിണതാരക്തശാലീലതാ വഃ |
ദുരപാരപത്തിഗർഭശ്രീതനിഖിലജനോത്താരണേ രജ്ജുഭൂതാ
ഘോരാഘോരീരുഹാലിഭഹനശിഖിശിഖാഃ ശർമ ശാവാഃ കപർദാഃ ||൧||

കുരുന്നിരാണമാർഗ്ഗപ്രഗമപരിലസദ്രൂപ്യസോപാനശംകാം
ശക്രാരിണാം പുരാണാം ത്രയവിജയകൃതസ്തപഷ്ടരേഖായമാണം |
അവ്യാവ്യാജമുച്ചൈരലികഹിമയരാധിത്യകാന്തസ്ത്രിയോദ്യ-
ജ്ജാഹവ്യാഭം മ്യധാനീകമിതരുഡുപരുക്പാണയരം വസ്ത്രിപുണ്യം ||൨||

ക്രൂധ്യദ്ഗൗരീപ്രസാദാന്തിസമയപദാംഗുഷ്ഠംസംക്രാന്തലാക്ഷാ-
ബിന്ദുസ്തപർധി സ്തരാദരഃ സ്തപടികമണിദ്യുഷന്മഗ്നമാണിക്യശോഭം |
മൂർധ്നസ്തുദ്യദ്ദിവ്യസിന്ധോഃ പതിതശ്ചരീകാകാരി വോ മസ്തകം
സ്താദസതോകാപത്തികൃതൈത്യഹുതവഹകണികാമോക്ഷരൂക്ഷം സദാക്ഷി ||൩||

ഭൂതൈത്യദ്യുൽഭൂതയോഃ സ്യാദ്യദഹിമഹിമരുഗ്ബിംബയോഃ സ്തനിഗ്ധവർണോ
ദൈത്യേഷ്വപംസശംസീ സ്തപുട ഇവ പരിവേഷാവശേഷോ വിഭാതി |
സർഗ്ഗമിത്യന്തവൃത്തിർമയി സമുപഗത്യേതീവ നിരജ്ജ്വലഗരപം
ശരാണീഭർതുരുച്ചൈര്യുഗളമമ ദധിഭ്രമം തദ്ഭൂവോരവഃ ||൪||

യുഗ്മേ രുക്മാഞ്ജപിംഗേ ഗ്രഹ ഇവ പിഹിതേ ദ്രാഗ്യയോഃ പ്രാഗ്ദുഹിത്രാ
ശൈലസ്യ ധാന്തനീലാംബരരചിതബൃഹതകണ്ഠകോഭൂത്പ്രപഞ്ചഃ |
തേ ത്രൈതേനേത്രേ പവിത്രേ ത്രിദശവരഘടാമിത്രജൈത്രോഗ്രശസ്ത്രേ
നേത്രേ നേത്രേ ഭവേതാം ദ്രുതമിഹ ഭവതാമിന്ദ്രിയാശ്ചാനിയന്തും ||൫||

ചണ്ഡീവക്ത്രാർപണേച്ഛോസ്തദനു ഭഗവതഃ പാണ്യുരുക്പാണ്യുഗണ്ഡ-
പ്രോദ്യത്കണ്യൂം വിനേതും വിതന്ത ഇവ യേ രത്നകോണൈരപിഷ്ടിം |
ചണ്ഡാർചിർമണ്ഡലാഭേ സതതനതജനധാന്തവണ്യാതിശൗണ്ഡേ
ചാണ്ഡീശേ തേ ശ്രീയേ സ്താമധികമവനതാവണ്ഡലേ കണ്ഡലേ വഃ ||൬||

ഖടാംഗോദഗ്രഹാണഃ സ്തപുടവികടപുടോ വക്ത്രരന്ദ്രപ്രവേശ-
പ്രേപ്സുദഞ്ചത്ഥണോരുഷ്വസദതിയവളാഹീന്ദ്രശങ്കാം ദധാനഃ |
യുഷ്മാകം കമ്രവക്ത്രാംബുരുഹപരിലസതകർണികാകാരശോഭഃ
ശശ്വന്താനായ ഭൂയാദലമതിവിമലോത്തുംഗകോണഃ സ ഘോണഃ ||൭||

കുഡ്യത്യദ്ധാ യയോഃ സ്യാം തനുമതിലസതോർബിംബിതാം ലക്ഷയന്തി
ഭർത്രേ സ്തപർധാതിവിഷ്ണാ മുഹൂരിതരവധൂശകയാ ശൈലകന്യാ |
യുഷ്മാമന്തൗ ശശ്വദുച്ചൈരബഹുലദശമീശരവരീശാതിശുഭ്രാ-
വവ്യാസ്താം ദിവ്യസിന്ധോഃ കമിതരവനമല്ലോകപാലൗ കപോലൗ ||൮||

യോ ഭാസാ ഭാത്യുപാന്തന്ധിത ഇവ നിഭൂതം കൗസ്തുഭോ ദ്രഷ്ടുമിച്ഛൻ

സോത്ഥസ്നേഹാനിതാന്തം ഗലഗതഗരളം പത്യുരുച്ചൈഃ പശൂനാം |
പ്രോദ്യത്പ്രേംണാ യമാർദ്രാ പിബതി ഗിരിസുതാ സംപദഃ സാതിരേകാ
ലോകാഃ ശോണീകൃതാന്താ യദധരമഹസാ സോഽധരോ വോ വിധത്താം ||൯||

അത്യർഥം രാജതേ യാ വദനശശധരാദുദ്ഗലച്ചാരുവാണീ-
പീയൂഷാഃപ്രവാഹപ്രസരപരിലസത്ഫേനബിന്ദാവലീവ |
ദേയാത്സാ ദന്തപംക്തിശ്ചിരമിഹ ദനുദായാദദുവാരികസ്യ
ദ്യുത്യാ ദീപ്തേന്ദുകുന്ദച്ഛവിരമലതരപ്രോന്നതാഗ്രാ മുദം വഃ ||൧൦||

നൃക്കുരമ്പനുരഭ്യന്നിഭഘനസമയോദ്ധുഷ്ടമേഘഘോഘലോഷം
സ്മുർജ്ജദാർധ്യുമിതോരുധനിതമപി പരബ്രഹ്മഭൂതോ ഗഭീരഃ |
സുവ്യക്തോ വ്യക്തമൂർതേഃ പ്രകടിതകരണഃ പ്രാണനാമസ്യ സത്യാഃ
പ്രിത്യാ വഃ സംവിദ്യാത്ഫലവികലമലം ജന്മ നാദഃ സ നാദഃ ||൧൧||

ഭാസാ യസ്യ ത്രിലോകീ ലസതി പരിലസത്ഫേനബിന്ദർണവാന്തർ-
വ്യാമഗ്രേവാതിഗൗരസ്തുലിതസുരസരിദാരിപൂരപ്രസാരഃ |
പീനാത്മാ ദന്തഭാഭീർഭൃശമഹഹഹകാരാതിഭീമഃ സദേഷ്ടാം
പുഷ്ടാം തുഷ്ടീം കൃഷ്ടീഷ്ട സ്മുദമിഹ ഭവതാമദൃഹാസോഽഷ്ടമൂർതേഃ ||൧൨||

സദ്യോജാതാവ്യമാപ്യം യദുവിമലമുദഗാർത്തി യദാമദേവം
നാമ്നാ ഹേമ്നാ സദ്യുക്ഷം ജലദനിഭമഘോരാഹവയം ദക്ഷിണം യത് |
യദ്ബാലാർകപ്രഭം തത്പുരുഷനിഗദിതം പൂരമീശാനസംജ്ഞം
യദ്രിവ്യം താനി ശംഭോർഭവദഭിലഷിതം പഞ്ച ദദ്യുർമുഖാനി ||൧൩||

ആത്മപ്രേംണോ ഭവന്ത്യാ സ്വയമിവ രചിതാഃ സാദരം സാംവനന്ത്യാ
മഷ്ടാ തിസ്രഃ സുനീലാഞ്ജനനിഭഗരരേഖാഃ സമാഭാന്തി യസ്മിം |
ആകല്പാനല്പഭാസാ ഭൃശരുചിരതരാ കംബുകല്പാംബികായാഃ
പത്യുഃ സാത്യന്തമന്തരവിലസതു സതതം മന്മരാ കന്ധരാ വഃ ||൧൪||

വക്ത്രേന്ദോർദന്ത ലക്ഷ്മ്യാശ്ചിരമധരമഹാകൗസ്തുഭസ്യോപ്യുപാന്തേ
സോത്ഥാനാം പ്രാർഥയന് യ സ്ഥിതിമചലഭൂവേ വാരയന്ത്യേ നിവേശം |
പ്രായുംകേതവാശിഷോ യഃ പ്രതിപദമത്യതേ സ്ഥിതഃ കാലശത്രോഃ
കാലം കുരന് ഗലം വോ ഹൃദയമയമലം ക്ഷാലയേത്കാലകൃടഃ ||൧൫||

പ്രൗഢപ്രേമാകുലായാ ദൃഢതരപരിരംഭേഷു പരേന്ദുമുഖ്യാഃ
പാരത്യാശ്ചാരുചാമീകരവലയപദൈരകീതം കാന്തിശാലീ |
രംഗനാഗാംഗദാസ്യം സതതമവിഹിതം കർമ്മ നിർമൂലയേത്ത-
ദ്ദോർമൂലം നിർമലം യദ്ധ്യദി ദുരിതമപാസ്യാർജിതം യുർജ്ജദേവഃ ||൧൬||

കണ്ഠാശ്ലേഷാർഥമാപ്താ ദിവ ഇവ കമിതഃ സ്വർഗസിന്ധോഃ പ്രവാഹാഃ
ക്രാന്ത്യേ സംസാരസിന്ധോഃ സ്മടികമണിമഹാസംക്രമാകാരദീർഘാഃ |
തിര്യഗിഷ്ടകംഭഭൂതാസ്ത്രിഭുവനവസതേർഭിന്നദൈത്യഭദ്രഹോ
ബാഹാവസ്താ ഹരസ്യ ഭൃതമിഹ നിവഹാനംഹസാം സംഹരന്തു ||൧൭||

വക്ഷോ ദക്ഷദിഷോഽലം സ്മരഭരവിനമദൃക്ഷജാക്ഷിണവക്ഷോജാന്തർ-
നിക്ഷിപ്തശുംഭേമലയജമിലിതോദ്ഭാസി ഭസ്മോക്ഷിതം യത് |
ക്ഷിപ്രം തദ്രുക്ഷചക്ഷുഃ ശ്രുതി ഗണഫണരത്നഘഭാഭീക്ഷ്ണശോഭം
യുഷ്മാകം ശശഭനഃ സ്മടികമണിശിലാമണ്ഡലാഭം ക്ഷിണോതു ||൧൮||

മുക്താമുക്തേ വിചിത്രാകുലവലിലഹരീജാലശാലിന്ദ്യാബന്ധൻ-
നാഭ്യാവർതേ വിലോലദ്ഭുജഗവരയുതേ കാലശത്രോരിശാലേ |
യുഷ്മച്ഛിത്തത്രിയാമാ പ്രതിനവരുചിരേ മന്ദിരേ കാന്തിലക്ഷ്മ്യാഃ
ശേതാം ശീതാംശുഗുരേ ചിരതരമുദരക്ഷീരസിന്ധൗ സലീലം ||൧൯||

വൈയാഘ്രീ യത്ര കൃത്തിഃ സ്മുരതി ഹിമഗിരേരവിസ്തുതോപത്യകാന്തഃ
സാന്ദ്രാവശ്യായമിശ്രാ പരിത ഇവ വൃതാ നീലജീമൂതമാലാ |

ആബദ്ധാഹീന്ദ്രകാഞ്ചീഗുണമതിപൃഥ്വലം ശൈലജാകീഡഭൂമിസ്തദോ
നിഃശ്രേയസേ സ്യോജ്ജ്വലനമതിഘനം ബാലശീതാംശുമുലേഃ ||൨൦||

പുഷ്പാവഷ്ടംഭൂതൗ പൃഥ്വതരജ്വലനസ്യാപി നിത്യം ത്രിലോക്യാഃ
സമ്യഗ്വൃത്തൗ സുരേന്ദ്രദിരദവരകരോദാരകാന്തിം ദധാനൗ |
സാരാവുരൂ പുരാദേഃ പ്രസഭമരീഘടാഘസ്തരൗ ഭസ്തമശുഭ്രൗ
ഭൈക്തരത്യാർദ്രചിന്തൈരധികമവനതൗ വാങ്ഛരിതം വോ വിധത്താം ||൨൧||

ആനന്ദായേനുകാന്തോപലരചിതസമുദ്ഗായിതേ യേ മുനീനാം
ചിത്താദർശം നിധാതും വിദധതി ചരണേ താണവകുഞ്ചനാനി |
കാഞ്ചീഭോഗീന്ദ്രമൂർധ്നാ പ്രതിമുഹൂരുപധാനായമാനേ ക്ഷണം തേ
കാന്തേ സ്താമന്തകാരേർദ്യുതിവിജിതസുധാഭാനുനീ ജാനുനീ വഃ ||൨൨||

മഞ്ജീരിഭൂതഭോഗീപ്രവരഗണഹണാമണ്ഡലാന്തർനിതാന്ത-
വ്യാദീർഘാന്തർഘരത്നദ്യുതികിസലയിതേ സ്തൂയമാനേ ദ്യുസദ്ഭിഃ |
ബിഭ്രത്യൗ വിമ്രമം വഃ സഹ്സികമണിബുഹദൃണ്ഡവദ്ഭാസിതേ യേ
ജംഘേ ശംഖേന്ദുശുഭ്രേ ഭൃശമിഹ ഭവതാം മാനസേ ശൂലപാണേഃ ||൨൩||

അസ്തോകസ്തോമശസ്ത്രൈരപചിതിമമലാം ഭൂരിഭാവോപഹാരൈഃ
കുവദ്ഭിഃ സരദോഞ്ചൈഃ സതതമഭിവിപുതൗ ബ്രഹ്മവിദ്ദേവലാഭൈഃ |
സമ്യക്സംപൂജ്യമാനാവിഹ ഹൃദി സരസീവാനിശം യുഷ്മദിയേ
ശരസ്യ ക്രീഡതാം തൗ പ്രപദവരബൃഹത്കച്ഛപാവച്ഛഭാസൗ ||൨൪||

യാഃ സ്വസൈക്യാംശപാതാദിതിബഹലഗലദ്രക്തവക്ത്രം പ്രണുന-
പ്രാണം പ്രാക്രോശയന്പ്രാങ് നിജമചലവരം ചാലയന്തം ദശാസ്യം |
പാദാംഗുല്യോ ദിശന്തു ദ്രുതമയുഗദശഃ കല്മഷപ്പോഷകല്യാഃ
കല്യാണം ഫുല്ലമാല്യപ്രകരവിലസിതാ വഃ പ്രണദ്ധാഹിവല്ലഭ്യഃ ||൨൫||

പ്രഹപ്രാചീനബർഹിഃപ്രമുഖസുരവരപ്രസ്ഫുരന്മുലിസക്ത-
ജ്യായോരത്നോത്കരോസ്ത്രൈരവിരതമമലാ ഭൂരിനീരാജിതാ യാ |
പ്രോദ്ഗഗ്രാഗ്രാ പ്രദേയാത്തതിരിവ രുചിരാ താരകാണാം നിതാന്തം
നീലഗ്രീവസ്യ പാദാംബുരുഹവിലസിതാ സാ നഖാലീഃ സുഖം വഃ ||൨൬||

സത്യഃ സത്യാനന്ദോവപി സവിധഗതേ യേ വികാസം ദധാതേ
സ്യാന്തേ സ്യാം തേ ലഭന്തേ ശ്രിയമിഹ സരസീവാമരാ യേ ദധാനാഃ |
ലോലം ലോലംബകാനാം കുലമിവ സുധിയാം സേവതേ യേ സദാ സ്താം
ഭൂക്തേ ഭൂക്തേണപാണേരമലതരരുചസ്തേ പദാംഭോരുഹേ വഃ ||൨൭||

യേഷാം രാഗാദിദോഷാക്ഷതമതി യതയോ യാന്തി മുക്തിപ്രസാദാ-
ദ്യേ വാ നന്ദാത്മമൂർതിദ്യുസദ്യശിപരിഷമൂർധ്നി ശേഷായമാണാഃ |
ശ്രീകണ്ഠസ്യാരുണോദ്യച്ചരണസരസിജപ്രോത്ഥിതാസ്തേ ഭവാല്യാത്-
പാരാവരാച്ചിരം വോ ദുരിതഹതികൃതസ്താരയേയുഃ പരാഗാഃ ||൨൮||

ഭൂമ്നാ യസ്യാസ്തസീമ്നാ ഭൂവനമനുസ്യതം യത്പരം ധാമ ധാമ്നാം
സാമ്നാമാമ്നായതത്ത്വം യദപി ച പരമം യദ്ഗുണാതീതമാദ്യം |
യച്ചാഹോഹന്നിരീഹം ഗഗനമിതി മുഹൂഃ പ്രാഹുരുഞ്ചൈർമഹാന്തോ
മാഹേശം തന്മഹോ മേ മഹിതമഹരഹർമോഹരോഹം നിഹന്തു ||൨൯||

ഇതി ശ്രീമത്പരമഹംസപരിവ്രാജകാചാര്യസ്യ ശ്രീഗോവിന്ദഭഗവത്പാദശിഷ്യസ്യ
ശ്രീമച്ഛങ്കരാചാര്യസ്യ കൃതം ശിവകേശാദിപാദാന്തവർണനസ്തോത്രം സംപൂർണം ||